

APATISKA BARN - ANTALET FALL I KRONOBERG ÖKAR

ASYLSÖKANDE FAMILJER. Det har skett en stor ansamling av apatiska barn i Kronoberg. I samtliga fall handlar det om asylsökande familjer som väntar på uppehållstillstånd. I övriga riket noteras ingen ökning. Möt också Jasmina, 22, som tog sig igenom tillståndet och i dag har en stark framtidstro.

Barn som gett upp

I Kronoberg har antalet apatiska barn ökat kraftigt. Migrationsverket uppskattar att det finns runt 20 barn med uppgivenhetssymptom i Sverige i dag. 13 av dem finns i Kronoberg.

Sommaren 2009 började antalet apatiska barn plötsligt öka i Kronoberg. Sedan dess har det gjorts två kartläggningar av läget i länet, den senaste i november.

- I dag finns det 13 barn i Kronoberg som är i något av stadierna för uppgivenhetssymptom. Sedan finns det de som är depressiva och är på väg in i symptomen, berättar Jonas Ericsson, psykiatrisjuksköterska och processansvarig för vårdkedjan för barn med uppgivenhetssymptom.

Alla barnens familjer är inne i en asylprocess och väntar på uppehållstillstånd. De flesta barnen bor i Uppvidinge kommun, men det finns också några i Alvesta. Sex av barnen är mellan sju och tolv år, sju mellan 13 och 18 år.

- Man kan se vissa mönster. Barnen kommer från vissa regioner, länder och religioner. Det är en stor övervikt jesidier från Kurdistan.

Jesidier är en religiös minoritet som genom åren utsatts för förföljelse och förtryck. Utöver jesidier finns de apatiska barnen i både muslimska och kristna familjer, framför allt från Syrien och forna Sovjet.

Någon förklaring till varför just de här grupperna är extra utsatta, eller varför det är så många just i Kronoberg, har inte Jonas Ericsson. Över huvud taget är begreppet apatiska barn, eller barn med uppgivenhetssymptom, ganska nytt.

- Det finns mindre studier på det, men inte starka vetenskapliga belägg.

Sverige fick en våg av apatiska barn mellan 2001 och 2005. Så var det även i Kronoberg. Sedan dess har det varit väldigt lugnt, fram till förra sommaren.

- Uppgivenhetssymptom är ingen psykisk sjukdom, utan en psykisk reaktion. Och beteenden kan smitta. Man kan se trender i samhället på att vissa symptom blir tydligare, som ätstörningar och självskadebeteende, säger Jonas Ericsson.

Han beskriver uppgivenhets-

Eftersom symptomen på apatiska barn är en reaktion på en pressad situation koncentrerar man arbetet på stämningen i familjen. Att försöka få in glädje och hopp i vardagen.

ARKIVFOTO: SCANPIX

symptomet som en reaktion på en hotfull situation, en hotfull framtid.

- Man värjer sig för det och sluter sig i apati på grund av rädslan och skrällen. Man kan likna det vid djur som spelar döda, alltså inte medvetet utan som en reaktion på en stark fara.

De första tecknen är nedstämdhet, agitation, irritation och håglöshet som vänder sig både inåt och utåt.

- Sedan vill barnet kanske inte gå till skolan, det upplever att det inte finns någon mening. Man får kroppsliga symptom, ont i magen, ont i huvudet, sedan släpper man agitationen och blir mer deprimerad. Vill inte äta, inte dricka. Det sista steget är ett totalt devitaliserat tillstånd. Barnet tappar kroppsfunktioner och kontakten med omvärlden.

Barnet sluter sig i sitt skal, i ett medvetenhetstillstånd där i stort sett bara sväljreflexen finns kvar. Utan sonndmatning dör barnet.

I Kronobergs län finns en vård-

kedja där flera aktörer samverkar kring barnen. Här ingår barn- och ungdomspsykiatriska kliniken, barnkliniken, flyktinghälsan, socialtjänsten i den kommun det berör, skolan och Migrationsverkets socialhandläggare.

Så långt det går försöker man vårda barnen i hemmen.

- En erfarenhet är att när de kommer in i sjukvården sjunker de ännu djupare, säger Jonas Ericsson.

Eftersom symptomen är en reaktion på en pressad situation koncentrerar man arbetet på stämningen i familjen. Att försöka få in glädje och hopp i vardagen.

- Vi uppmanar föräldrarna att stimulera alla sinnen för att barnet inte ska gå djupare in i kokongen. Att man fortsätter prata med sitt barn, att man inte går med i uppgivenheten. En del av vår insats är att försöka fördröja försämringen.

Men hur går det då för de apatiska barnen? Jo, alla barn i den första

vågen har tillfrisknat - de som har fått uppehållstillstånd. Resten har man inte kunnat följa.

- En jätteviktig del är att förmedla hopp till föräldrarna. Att barnen tillfrisknar och blir återställda.

Det går att bryta uppgivenheten under själva asylprocessen, men det är svårt. Det blir annorlunda om familjen får sitt uppehållstillstånd.

- Då förändras mycket i den känslomässiga atmosfären, signaler som barnen känner av.

Förbättringen brukar ta från några veckor till ett år.

- Men det är viktigt att bearbeta och förstå vad det är som har hänt.

Med anledning av den stora ökningen av uppgivna barn i Kronoberg ordnas en konferens om barn med uppgivenhetssymptom i Växjö den 17 februari.

TEXT

HELENA SÖDERLUNDH
helena.soderlundh@smp.se
0470-770 484

FOTO: FILIP SJÖFORS

Vi uppmanar föräldrarna att stimulera alla sinnen för att barnet inte ska gå djupare in i kokongen. Att man fortsätter prata med sitt barn, att man inte går med i uppgivenheten.

Jonas Ericsson, psykiatrisjuksköterska

